

۱- بعد از جنگ جهانی اول چه عواملی زمینه را برای انتقال حکومت از قاجاریه به پهلوی فراهم آورد؟

کشور ما درگیر انبوهی از مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی فراوانی بود. برنامه‌ها و سیاستهای انگلستان در ایران.

۲- زمینه‌های تغییر حکومت از قاجاریه به پهلوی را نام ببرید.

قرارداد ۱۹۱۹م - کودتای ۱۲۹۹

۳- قرارداد ۱۹۱۹ (قرارداد وثوق الدوله) چه نوع قراردادی بود؟ و چه کسانی با آن مخالفت کردند؟

بر اساس این قرارداد، اداره امور نظامی و مالی ایران در اختیار کارشناسان (مستشاران) نظامی و مالی انگلستان قرار میگرفت. افرادی مانند: آیت‌الله مدرس و شیخ محمد خیابانی با آن به مخالفت برخاستند. احمد شاه قاجار نیز از تأیید آن خودداری کرد.

۴- کودتای ۱۲۹۹ با چه هدفی و چگونه صورت گرفت؟

با هدف تغییر حکومت در ایران.

انگلیسی‌ها یکی از فرماندهان نیروی قزاق به نام رضاخان را به عنوان مهره نظامی و سیدضیاءالدین طباطبایی را به عنوان مهره سیاسی کودتا برگزیدند. طباطبایی از سیاستمداران طرفدار انگلستان بود. در سوم اسفند ۱۲۹۹ نیروهای تحت فرمان رضاخان مراکز مهم پایتخت را اشغال کردند و احمدشاه مجبور شد سیدضیاء را به نخست‌وزیری و رضاخان را به فرماندهی کل قوا منصوب کند.

۵- چه عواملی در تثبیت موقعیت و قدرت رضاخان نقش داشتند؟

الف) او با جدیت تمام به نوسازی تشکیلات نظامی پرداخت و ارتش نوینی را پایه‌گذاری کرد.

ب) نافرمانی و آشوبهای داخلی را فرونشاند و نظم و امنیت را تا حدودی برقرار کرد.

ج) طرفدارانش با تبلیغات فراوان او را شایسته‌تر از احمدشاه قاجار برای حکومت معرفی میکردند.

د) رضاخان، خود را فردی مذهبی و پایبند به احکام و ارزشهای دینی نشان میداد. به همین دلیل، در مراسم و مجالس مذهبی حضور مییافت و با علما دیدار و مشورت میکرد.

ه) با استفاده از موقعیت خود به عنوان وزیر جنگ و نخست وزیر، طرفداران خود را وارد مجلس شورای ملی کرد.

۶- انتقال حکومت از قاجاریه به پهلوی چگونه انجام شد؟

در ۱۳۰۴ش مجلس شورای ملی با وجود مخالفت جدی تعداد کمی از نمایندگان، مانند آیت الله مدرس و دکتر مصدق، احمدشاه قاجار را از قدرت برکنار کرد و حکومت موقت را به رضاخان سپرد. سپس، مجلس مؤسسان به طور رسمی حکومت را به رضاخان و خانواده او واگذار کرد.

۷- روند به قدرت رسیدن رضاخان را به طور خلاصه بنویسید.

۱- اقدام به کودتای برنامه ریزی شده توسط انگلیسیها (۳ اسفند ۱۲۹۹ش)

۲- فرماندهی کل قوا پس از کودتا

۳- وزارت جنگ (۱۳۰۲-۱۳۰۰ش)

۴- نخست وزیری و وزارت جنگ (۱۳۰۴-۱۳۰۲ش)

۵- برکناری احمدشاه از قدرت و سپردن حکومت موقت به رضاخان توسط مجلس شورای ملی (آبان ۱۳۰۴)

۶- واگذاری رسمی حکومت به رضاخان پهلوی توسط مجلس مؤسسان (آذر ۱۳۰۴)

۸- شیوه های (ویژگی های) حکومت رضاشاه را به طور خلاصه بیان کنید.

- رضاشاه از ابتدای حکومت به استبداد و دیکتاتوری روی آورد.

- هیئت وزیران و نمایندگان مجلس شورای ملی اختیار و استقلال چندانی نداشتند و تابع دستورات شاه بودند.

- به احزاب و روزنامه های مستقل اجازه فعالیت داده نمی شد.
- با زور و خشونت، فضای خفقان، ترس و سرکوب را بر جامعه حاکم کرد.
- مخالفان سرنوشتی جز تبعید، زندان، شکنجه و اعدام نداشتند.

۹- در زمان رضاشاه چه اقداماتی در کشور صورت گرفت؟

- ۱- رضاشاه تلاش گسترده ای برای نوسازی ایران به تقلید از اروپا انجام داد.
- ۲- نوسازی تشکیلات نظامی .
- ۳- مدارس و مراکز آموزشی جدید در شهرهای مختلف گسترش پیدا کردند .
- ۴- نخستین دانشگاه ایران (دانشگاه تهران) بنیان نهاده شد.
- ۵- راههای شوسه توسعه یافتند و راه آهن سراسری که خلیج فارس را به دریای مازندران متصل میکرد، احداث شد.
- ۶- مؤسسات و مراکز صنعتی متعددی در ایران به وجود آمدند.

۱۰- کدام یک از اقدامات رضاشاه مغایر با ارزشهای اسلامی و فرهنگ ایرانی بود؟ توضیح دهید.

- الف)** مجبور کردن مردم به این که لباس یکسانی به تن کنند و کلاه لبه داری (مشهور به کلاه پهلوی) بر سر بگذارند. پس از آن، محدودیتهایی برای برگزاری مراسم مذهبی از جمله عزاداری امام حسین (ع) به وجود آمد و زمزمه برداشتن (کشف) حجاب مطرح شد. مردم مشهد در اعتراض به این کارها قیام کردند و در مسجد گوهرشاد گرد هم آمدند. نیروهای نظامی برای سرکوب این قیام، مردم را در کنار حرم حضرت امام رضا - - به گلوله بستند و عده ای را شهید و مجروح کردند.
- ب)** حکومت رضاشاه که بسیار شیفته ظاهر فرهنگ اروپایی بود، اندکی پس از سرکوب قیام گوهرشاد، دستور داد حجاب را با زور و خشونت از سر زنان و دختران ایرانی بردارند.

۱۱- جنگ جهانی دوم در چه سال و چگونه آغاز شد؟

جنگ جهانی دوم با هجوم برق آسای آلمان به لهستان آغاز شد (۱۹۳۹م/۱۳۱۸ش). ایتالیا و ژاپن به آلمان پیوستند و دولت‌های محور را تشکیل دادند. در جبهه مقابل، انگلستان، فرانسه، شوروی و آمریکا قرار داشتند که متفقین خوانده می‌شدند.

۱۲- در جریان جنگ جهانی دوم متفقین با چه بهانه ای کشور ما را اشغال کردند؟ هدف اصلی آنها از این اقدام چه بود؟

در جنگ جهانی دوم، دولت ایران اعلام بیطرفی کرد، اما در شهریور، ۱۳۲۰ متفقین حضور شماری از آلمانها در ایران را بهانه قرار دادند و کشور ما را به اشغال خود درآوردند.

هدف اصلی آنها از این اقدام، استفاده از موقعیت و منابع و امکانات ایران به سود خویش بود.

۱۳- متفقین پس از اشغال ایران در جنگ جهانی دوم چه اقداماتی انجام دادند؟

رضاشاه را مجبور کردند که به نفع پسرش، محمدرضا، از قدرت کناره گیری کند و سپس او را از کشور تبعید کردند.

۱۴- آثار و تبعات جنگ جهانی دوم در ایران را بیان کنید.

جنگ جهانی دوم نیز همچون جنگ جهانی اول، به اقتصاد و جامعه ایران خسارت و آسیب زیادی وارد کرد. مردم ایران طی آن سالها با کمبود و گرانی شدید مواد غذایی، مخصوصاً نان، روبه رو بودند و عده زیادی بر اثر گرسنگی و سوء تغذیه جان سپردند.

۱۵- چرا در سال های نخست حکومت محمدرضا شاه، مجلس شورای ملی نقش مؤثری در اداره کشور به دست آورد؟

محمدرضا شاه در سالهای نخست سلطنت خود این امکان را نداشت که همچون پدرش با استبداد و دیکتاتوری حکومت کند. بنابراین، برای نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران فرصتی به وجود آمد که در اداره امور کشور نقش مؤثری داشته باشند. همچنین احزاب سیاسی و مطبوعات دوباره فعالیت خود را آغاز کردند.

۱۶- در دوره محمدرضا شاه چه عاملی به آرامش کشور آسیب می زد؟

رقابت های انگلستان، شوروی و آمریکا برای کسب نفوذ سیاسی و اقتصادی هرچه بیشتر در کشور.

۱۷- نهضت ملی شدن نفت ایران چگونه و به رهبری چه کسانی صورت گرفت؟ شرح دهید.

یکی از رویدادهای مهم تاریخ معاصر ایران، ملی شدن صنعت نفت است. امتیاز بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان مظفرالدین شاه به انگلیسیها واگذار شد. رضاشاه امتیاز مذکور را لغو کرد اما خیلی زود طی قرارداد دیگری، دوباره منابع نفت ایران را به انگلستان واگذار کرد. در سالهای بعد از جنگ جهانی دوم، مردم ایران خواهان لغو آن قرارداد و ملی شدن صنعت نفت بودند.

آیت الله **کاشانی** و دکتر محمد **مصدق** رهبری نهضت ملی شدن صنعت نفت را به عهده گرفتند.

مجلس شورای ملی نیز با مشاهده اتحاد و یکدلی مردم، قانون ملی شدن نفت را تصویب کرد.

۱۸- دکتر مصدق با چه هدفی به نخست وزیری رسید؟

تا قانون ملی شدن نفت را به اجرا درآورد و دست بیگانگان را از این ثروت ملی کوتاه کند.

۱۹- چرا انگلستان نتوانست جلو ملی شدن نفت را بگیرد؟

به دلیل وحدت ملت و همدلی رهبران نهضت

۲۰- مهم ترین عامل شکست نهضت ملی شدن نفت را توضیح دهید.

بروز اختلاف میان رهبران نهضت - رهبران نهضت اسیر جاه طلبی و خودخواهی سیاسی اطرافیان خود شدند و نتوانستند از گسترش اختلافات درونی جلوگیری کنند. در نتیجه، اتحاد و همدلی به تفرقه و دشمنی تبدیل شد. این وضعیت، ملت را دلسرد و دشمنان نهضت را امیدوار کرد. دولتهای انگلستان و آمریکا از این شرایط برای سرنگونی دولت دکتر مصدق از طریق کودتا استفاده کردند.

۲۱- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ با چه هدفی و چگونه صورت گرفت؟

باهدف **شکست نهضت ملی و سرنگونی مصدق** -

طبق برنامه ای که این دو کشور طراحی کردند، در روز ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ واحدهایی از ارتش به فرماندهی سرلشکر فضل الله زاهدی به خیابانها ریختند و با اشغال مراکز مهم پایتخت، دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند.

۲۲- آثار و نتایج کودتای ۲۸ مرداد را به طور خلاصه بیان کنید.

- دولت دکتر مصدق سرنگون شد.

- منابع نفت ایران دوباره در اختیار بیگانگان قرار گرفت

- نفوذ و سلطه آمریکا بر کشور ما به تدریج افزایش یافت.

- محمدرضا شاه به شاهی مستبد و ستمگر تبدیل شد که اصول قانون اساسی را آشکارا نادیده می‌گرفت.

- تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) برای سرکوبی شدید مخالفان

- دوباره فضای ترس و خفقان بر ایران حاکم شد.